

COVID-19 käitumisjuhised jaekaubandusettevõtetele

- COVID-19 on viirusnakkus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkuse kaudu, peamiselt kontaktis nakkusohtliku inimesega, kellel on nakkusele iseloomulikud sümptomid. Viirus võib levida ka saastunud pindadelt. Saastunud pindadel soodsatel tingimustel säilib viirus kuni 3 päeva, kuid hävineb puhastamisel ja desinfitseerimisel.
- Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse § 22 lg 5 järgselt töötab Terviseamet välja Eestis varem mitteesinenud nakkushaiguse tõrje meetmed ning teavitab neist asjassepuutuvaid isikuid.

Siseõhu ja vee kvaliteet

- Jaekaubandusruumides eriolukorra lõpuni järgida „[Hoolekandeaasutuse hoone või mitteilamu ventileerimise ja tuulutamise täiendavad nõuded eriolukorras](#)“. Eriolukorra lõppedes järgida tavapäraselt järgitud nõudeid.
- Juhul, kui eriolukorra väljakuulutamise/tegevuse lõpetamise algusest alates ei ole hoones toimunud joogivee tarbimist või selle tarbimine olulises matus vähenenud, peab enne joogivee kasutamist puhastama korralikult läbi mittekasutusel olnud torustikud. Selleks avage täielikult kõik kasutuseta olnud kraanid ning laske veel voolata nii kaua, kuni vesi saavutab veevõrgu temperatuuri ning ei muutu enam.
- Hoonetes, kus on pikalt kasutuseta seisnud soojavee boilerid ja soojaveearustussüsteemid, tuleks neis samuti kõik kasutuseta olnud kraanid avada ning loputada. Boilerites seisnud vesi on soovitatav välja lasta, vajadusel puhastada ning kuumutada värsket vett vähemalt 60 kraadini. Tööde teostamisel tuleb olla ettevaatlik, et ennast ja hoones viibijaid kuumaveega mitte põletada.
- Veendumaks, et veekvaliteet vastab nõuetele soovitame teostada ka mikrobioloogiliste näitajate analüüsi. Juhul kui selgub, et veekvaliteet ei vasta nõuetele, soovitame pöörduda hoone omaniku, veekäitleja või muu pädeva asutuse poole, et teostada vajalikud tegevused, sealhulgas puhastamine ja desinfitseerimine. Soovitame teha asjaomaseid tegevusi ka veevõrgu puhastamiseks.

Pindade, ruumide ja esemete puhtus

- Ruumide ja pindade puhastamisel järgida Terviseameti puhastus ja desinfitseerimise soovitusi. See juhised on leitav <https://www.terviseamet.ee/et/COVID-19-trukised#JUHENDID>
- Viia ruumides läbi regulaarne puhastus ja desinfitseerimine tavapäraste meetodite ja vahenditega.
- Sagedasti puudutatavaid esemeid ja pindu (sh müügilette) puhastada ja desinfitseerida vähemalt 2–4 korda päevas. Sealjuures mitte unustada tualettruume, uksepinke, elektroonilisi infotahvleid, iseteeninduspulte ja -kassasid, maksetermine, ostukärusid ja -korve, kaalusid jms.

Töökorraldus

- Võimalusel lubada kaugtööle kergete respiratoorsete haigusnähtudega või lähikontaktis olnud töötajad.
- Võimalusel korraldada töökoht nii, et töötajatel ja klientidel oleks võimalik hoida distantsi (2 m).
- Koosolekute korraldamisel tagada osalejatele distantsi hoidmise (2 m) võimalus.
- Võimalusel korraldada töö ühes vahetuses või vahetuste üleandmine nii, et erinevate vahetuste töötajad üksteisega kokku ei puutuks.
- E-poe olemasolul soodustage selle kasutamist.
- Ostukampaaniaid mitte korraldada või teha seda e-poes.
- Tootetutvustusi ja degusteerimisi mitte korraldada, sh toidu degusteerimisi ja toodete proovimisi ning korduvkasutatavaid kosmeetikatoodete testreid mitte pakkuda.



Toit

- Tagada, et kõik toitu käitlevad töötajad on läbinud piisava toiduhügieenialase koolituse.
- Järgige tavapäraseid toidukäitlemise nõudeid.
- Korraldage ringi valmistoidu iseteeninduslettide kasutus, pakendage võimalusel lahtist valmistoit müügikohas tarbija jaoks ette.
- Pakkuge valmistoit ainult pakendatuna (nt saiakesed, vorstid, kommid, küpsised, pähklid, salat jms), korraldage pakendamine selliselt, et see toimuks eraldi ruumis või 2 meetrit klientide liikumisteest eemal.
- Veenduge, et ühekordsed pakendid (nt kohvitopsid) ei oleks klientidele vabalt kättesaadavad.
- Ärge korraldage toidu degusteerimisi ja teiste toodete tutvustamisi.
- Puhastage ja desinfitseerige regulaarselt kõiki sagedasti puudutatavaid ja toiduga kokku puutuvaid pindu (sh müügilette).
- Keskuses töötavad toitlustusettevõtted peavad täiendavalt äraoma iuhist "COVID-19 käitumisiuhised toitlustusettevõtetele"

Kliendid

- Arvestada, kui mitu klienti võib poes (vm teenuse osutaja ruumides) viibida, et oleks tagatud 2+2 reegli täitmine.
- Tagage klientidele võimalused käte pesuks, selle võimaluse puudumisel desinfitseerimiseks.
- Asetage käte antiseptilised vahendid klientide liikumisteedele nähtavasse kohta. Muuhulgas võiksid need olla sisenemise ja väljumise kohas, kassade ja WC-de juures ning iseteeninduspultide hoiukohas.
- Varustage käte pesemise ja antiseptika punktid vastavate juhenditega.
- Varustage poodide ja kaubanduskeskuste WC-d piisaval hulgal seebi ja ühekordsete kätekuivatuspaberiga. Nakkusohutuse seisukohalt on eelistatum kuivatada käsi ühekordse kuivatuspaberi, mitte kätekuivatiga.

Töötajad

- Haige töötaja peab püsima kodus.
- Minimeerida töötajate ja klientide vahel lähikontakte**.
- Minimeerige riskirühmadesse kuuluvate töötajate (eelkõige vanemaealised ja krooniliste haiguste ja immuunpuudulikkusega inimesed) kokkupuudet klientidega.
- Tagada töötajatele regulaarne kätepesu võimalus. Kätepesemisel järgida juhist: https://www.terviseamet.ee/sites/default/files/Nakkushaigused/Juhendid/kuidas_pesta_kasi_0.pdf
- Kui kätepesu ei ole võimalik, desinfitseerige käsi minimaalselt 70% etanoolipõhise käte antiseptikumiga. Nähtavalt määratud käed tuleb kindlasti pesta.
- Täita rangelt respiratoorse hügieeni nõudeid (st kõhides ja aevastades katta suu ühekordse pabertaskurätikuga, mis koheselt ära visatakse. Pabertaskurätiku puudumisel katta suu ja nina varrukaga). Vältida nina ja suu puudutamist.
- Koostada töökeskkonna riskihinnang, millele alusel hinnake isikukaitsevahendite kasutamise vajadust erineva tööiseloomuga töötajatel. Juhised riskianalüüsi läbiviimiseks leiab Tööelu portaalist: [Koroonaviirus kui bioloogiline ohutegur](#).
- Vastavalt riskianalüüsile tagada töötajate juurdepääs vajalikele isikukaitsevahenditele. Sealjuures tagada, et töötajad on teadlikud isikukaitsevahendite korrektsest kasutamisest.
- Tööriided pesta regulaarselt vastavalt ettevõtte tavakorraldusele. Haigestunu töötaja riided tuleb pesta koheselt.
- Riideid ja teisi töö kasutatavaid vahendeid võimalusel mitte koju viida.
- Soovitused iluteenuste osutajatele asuvad: <https://www.terviseamet.ee/et/COVID-19-trukised#JUHENDID>
- Koostada asutuses COVID-19 juhtumipõhise käsitlemise ja käitumise üldkord. Üldkorras sätestada, kuidas toimub töökollektiivis teavitamine, kui keegi on haigestunud COVID-19sse. Selleks määrab tööandja usaldusisiku, keda töötaja saab teavitada, kui tal tuvastatakse COVID-19 kahtlus või see kinnitub. Usaldusisik tuvastab koostöös TA regionaalosakonnaga, millal COVID-19 haige töökollektiivis viibis, milliseid ruume kasutas ja kellega lähikokkupuutes oli. Usaldusisiku kaudu saab käivitada ka edasised tegevused vastavalt TA regionaalosakondade soovitustele - ruumide täiendava puhastamise korraldamine, inimeste kaugtööle



Kui töötaja haigestub respiratoorsesse haigusse (palavik, köha, nõrkus jm sümptomid)

1. Töövälisel ajal (mitte töökohal olles):

- Töötaja peab jääma koju ja võtma ühendust perearstiga, kes langetab otsuse COVID-19 diagnoosi, testimise vajaduse ja töövõimetuslehe (TVL) osas.
- Kolleegid, kes pole töötajaga sümptomaatilisel perioodil kokku puutunud, võivad jätkata töökäimist, kuid jälgima 14 päeva jooksul tähelepanelikult oma tervist. Sümptomite ilmnemisel tuleb jääda neil koju ja võtta ühendust oma perearstiga.
- Haigestunud töötaja võib tööle naasta 14 päeva möödudes pärast sümptomite teket tingimusel, et tal ei esine respiratoorseid sümptomeid ega palavikku. Lõpliku otsuse teeb perearst. Kui töötaja haigusleht on arsti poolt lõpetatud, siis töötaja võib naasta tööle ja tööandjal ei ole õigust nõuda töötajalt täiendavat testi.

2. Tööajal (töökohal olles):

- Haigestunud töötaja peab koheselt koju minema. Töötaja võib tööle naasta 14 päeva möödudes tingimusel, et ta on täielikult terve – st ei esine respiratoorseid sümptomeid ega palavikku.
- Haigestunud töötaja peab võtma ühendust oma perearstiga. Perearst hindab COVID-19 võimalikkust sümptomite, epidemioloogilise seose või laboratoorse testimise alusel (laboratoorse testimise vajaduse üle otsustab perearst).
- COVID-19 leviku pidurdamise seisukohalt on oluline, et haigestunud töötaja informeeriks kollektiivis määratud usaldusisikut, et COVID-19 diagnoos leidis kinnitust.
- Kollektiivis määratud usaldusisik, olles informeeritud töötaja COVID-19 diagnoosist, teeb koostööd TA regionaalosakonnaga.
- Viirusega potentsiaalselt saastunud ruumid tuleb kõrvalistele isikutele sulgeda ning viia neis läbi korralik pesu, desinfitseerimine ning tuulutamine.
- Terviseameti puhastus- ja desinfitseerimissoovitused leiate siit: <https://www.terviseamet.ee/et/COVID-19-trukised#JUHENDID>
- COVID-19 diagnoosi kinnitumisel peab töökohal selgitama välja inimesed, kes olid haigestunud töötajaga sümptomaatilisel perioodil lähikontaktis*. Kollektiivis määratud usaldusisik teeb lähikontaktsete välja selgitamiseks koostööd TA regionaalosakonnaga.
- Lähikontaktid peavad jääma koju 14 päevaks ning jälgima hoolikalt oma tervist. Ülejäänud töötajad võivad jätkata oma igapäevast töörutiini, kuid peaksid hoolikamalt jälgima oma tervist.
- Kui haigestunud töötaja COVID-19 diagnoos ei leidnud kinnitust, võivad teised töötajad jätkata tööd, kuid kindlasti

Käsi tuleb pesta:

- enne töö alustamist;
- enne kuumtöödeldud või valmistoidu käitlemist;
- pärast kuumtöötlemata toidu käitlemist või valmistamist;
- pärast jäätmete käitlemist;
- pärast koristamist;
- pärast tualeti kasutamist;
- pärast nina nuuskamist, aevastamist või köhimist;
- pärast söömist, joomist või suitsetamist;
- pärast raha käsitlemist.

*Lähikontakt on:

- otsene füüsiline kontakt COVID-19 haigega (nt käitlemine);
- otsene kontakt COVID-19 haige hingamisteede sekreediga ilma kaitsevahendeid kasutamata (nt on peale köhitud);
- koos viibimine COVID-19 haigega vähemalt 15 minutit ja kuni 2 meetri kaugusel

Juhendeid ja soovitusi leiate:

[Terviseameti koroonaviiruse haigus COVID-19 trukised ja juhendmaterjalid](#)

[Veterinaar- ja Toiduameti soovitused toidukäitlejatele seoses koroonaviirusega](#)

[Tööinspektsiooni soovitused tööandjale ja töötajale](#)

